

Konferans Serisi

İnsan, Tasavvufî
Düşünce ve
Şifâ II

23-27 Temmuz 2025
Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü
Üsküdar Üniversitesi

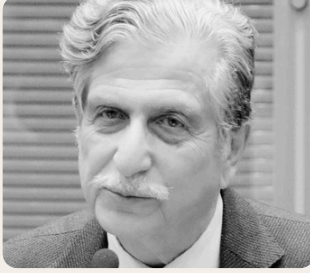

**TASAVVUF
ARAŞTIRMALARI
ENSTİTÜSÜ**

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

23.07.2025 ÇARŞAMBA Sorumlu Kişi Omneya Ayad	10.00-11.00	11.20-12.20	15.00-16.00	16.20-17.20	- Seçkin konukların katkılarıyla olağanüstü bir atmosfer 16 akademisyen tarafından 16 ders - İngilizce ve Türkçe dersler - İngilizce ve Türkçe simültane çeviri - Ücretli sertifika programı - Çevrimiçi erişim 6 ay boyunca video kayıtlarına erişim - İletişim: lectureseries@uskudar.edu.tr
					
	KONUŞMACI	Yasushi Tonaga	Kenan Gürsoy	Emine Yeniterzi	
	KONFERANS BAŞLIĞI	Kaleydoskop (çiçek dürbünü) Misâli Tasavvuf	Bir Yirminci Yüzyıl Mutasavvıfı Kenân Rifâî Büyükkaksoy Hakkında Yayınlanan Bir Kitap ve Türk Entelektüel Kamuoyunda 1951 Yılına Ait Bazı Yansımalar II	Na't-i Şeriflerin Tasavvufî Temelleri	
				Sadece ve Daima Hz. Muhammed: Şeyh İbrahim Niasse'nin Nebevî Poetikası	

Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü, Kerim Vakfı'nın desteğiyle,
23-27 Temmuz 2025 tarihleri arasında "İnsan, Tasavvufî Düşünce ve Şifâ Konferans Serisi" başlıklı bir eğitim programına ev sahipliği yapıyor.
Program yüz yüze ve online olarak gerçekleştirilecek.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

24.07.2025 PERŞEMBE Sorumlu Kişi Tûbâ Işık	10.00-11.00	11.20-12.20	15.00-16.00	16.20-17.20	- Seçkin konukların katkılarıyla olağanüstü bir atmosfer 16 akademisyen tarafından 16 ders - İngilizce ve Türkçe dersler - İngilizce ve Türkçe simültane çeviri - Ücretli sertifika programı - Çevrimiçi erişim 6 ay boyunca video kayıtlarına erişim - İletişim: lectureseries@uskudar.edu.tr
					
	KONUŞMACI	KONUŞMACI	KONUŞMACI	KONUŞMACI	
	Omneya Ayad	Mahmud Erol Kılıç	Mohammed Rustom	Cyrus Ali Zargar	
	KONFERANS BAŞLIĞI	KONFERANS BAŞLIĞI	KONFERANS BAŞLIĞI	KONFERANS BAŞLIĞI	
	Ahmed İbn Acîbe'nin Düşüncesinde Hz. Muhammed'in Mâneviyatı	Bir Ârifi Bir Başka Ârif ile Anlamak: Mevlânâ Örneği	Gazali'nin Kibir ve Ucub Kitabı	Feridüddin Attar'ın Şiirlerinde Aşkın Dönüştürücü Potansiyeli	

Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü, Kerim Vakfı'nın desteğiyle,
23-27 Temmuz 2025 tarihleri arasında "İnsan, Tasavvufî Düşünce ve Şifâ Konferans Serisi" başlıklı bir eğitim programına ev sahipliği yapıyor.
Program yüz yüze ve online olarak gerçekleştirilecek.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

25.07.2025 CUMA Sorumlu Kişi Aslı Yıldırım	10.00-11.00	11.20-12.20	15.00-16.00	16.20-17.20	- Seçkin konukların katkılarıyla olağanüstü bir atmosfer 16 akademisyen tarafından 16 ders - İngilizce ve Türkçe dersler - İngilizce ve Türkçe simültane çeviri - Ücretli sertifika programı - Çevrimiçi erişim 6 ay boyunca video kayıtlarına erişim - İletişim: lectureseries@uskudar.edu.tr
					
	H. Dilek Güldütuna	Reşat Öngören	Youssef Carter	Carl W. Ernst	
	KONUŞMACI				
	KONFERANS BAŞLIĞI	Annemarie Schimmel'in Senelik Mektuplarının İslâm Araştırmalarındaki Rolü	Tasavvuf ve Şifâ: Tabib Sûfilerin Tedâvi Yöntemleri	Ağır Kaya İki Tarafından Kaldırılır: Siyahî Atlantik'te Tasavvuf, Şifâ ve Zikir	Hüseyin ibn Mansur el-Hallac'ın <i>Kitab el-Tavasın</i> 'inde Vahyin Mistik Anlamı

Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü, Kerim Vakfı'nın desteğiyle, 23-27 Temmuz 2025 tarihleri arasında "İnsan, Tasavvufî Düşünce ve Şifâ Konferans Serisi" başlıklı bir eğitim programına ev sahipliği yapıyor. Program yüz yüze ve online olarak gerçekleştirilecek.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

26.07.2025 CUMARTESİ HALKA AÇIK PROGRAM Sorumlu Kişi F. Cangüzel Güner Zülfikar	09.00	09.45-11.15	11.35-13.05	13.30-14.10	
					
	KONUŞMACI	Açılış Konuşmaları	Mezunlar Paneli 1	Mezunlar Paneli 2	Mini Konser
	KONFERANS BAŞLIĞI	Açılış Konuşmaları: Cemâlnur Sargut Nevzat Tarhan Konferans: Mahmud Erol Kılıç	Oturum Başkanı: Emine Yeniterzi İlâhe Kurşun Kerim Güç Sinem Hürmeydan Sibel Yel Özlem Okkalı Doğan	Oturum Başkanı: Reşat Öngören Feyza Başgöze Gülsüm Yağcıoğlu Emine Azdiken Saadet Mammadova Esin Tümer	Elif Ömürlü Uyar Sevda Asqarova V. Emre Ömürlü

Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü, Kerim Vakfı'nın desteğiyle,
23-27 Temmuz 2025 tarihleri arasında "İnsan, Tasavvufî Düşünce ve Şifâ Konferans Serisi" başlıklı bir eğitim programına ev sahipliği yapıyor.
Program yüz yüze ve online olarak gerçekleştirilecek.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

27.07.2025
PAZAR

Sorumlu Kişi
H. Dilek
Güldütuna

KONUŞMACI

KONFERANS
BAŞLIĞI

10.00-11.00

Cemalnur Sargut

Tevhid
mânevî şifâdır

11.20-12.20

Tübâ Işık

Klasik İslâm Ahlâk
Anlayışında
Ahlâk ve Sağlık
Etkileşimi

15.00-16.00

Arzu Eylül Yalçinkaya

Tevhidin Tasavvufî
Poetikası:
Hz. Mevlânâ'nın
Mesnevî-i
Mânevî'sinde
Sevgilinin Sembolik
Evriminin İzini
Sürmek

16.20-17.20

F. Cangüzel Güner
Zülfikar

Sâmiha Ayverdi'nin
Mülâkatlar Eserindeki
Tevhid Anlayışı

- Seçkin konukların katkılarıyla olağanüstü bir atmosfer
- 16 akademisyen tarafından 16 ders
- İngilizce ve Türkçe dersler
- İngilizce ve Türkçe simültane çeviri
- Ücretli sertifika programı
- Çevrimiçi erişim
- 6 ay boyunca video kayıtlarına erişim
- İletişim:
lectureseries@uskudar.edu.tr

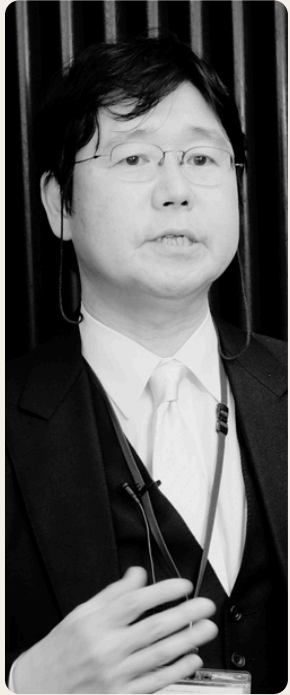
Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü, Kerim Vakfı'nın desteğiyle,
23-27 Temmuz 2025 tarihleri arasında "İnsan, Tasavvufî Düşünce ve Şifâ Konferans Serisi" başlıklı bir eğitim programına ev sahipliği yapıyor.
Program yüz yüze ve online olarak gerçekleştirilecek.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

Kaleydoskop (çiçek dürbünü) Misâli Tasavvuf

Yasushi
Tonaga

Sufizm (tasavvuf) “İslâm Mistisizmi” olarak çevrilmiş ve bir tür felsefe olarak incelenmiştir. Bu sunum bu tanımlı sorgulamakta ve yeni bir resim çizmeyi amaçlamaktadır.

Ders iki kısma ayrılmıştır. İlk bölüm, tasavvufu genel olarak mistisizmin İslâmî bir versiyonu olarak açıklayan tasavvuf çalışmalarının tarihini incelemektedir. Tasavvuf sadece mistik felsefeyi değil aynı zamanda etik teorileri de içermektedir. Aynı zamanda, sadece seçkinler arasında gelişmekle kalmamış, sıradan insanlar tarafından da geniş çapta kabul görmüştür. Tasavvufun “mistisizm-etik” ve “elit-halk” olmak üzere iki karşıtтан oluşan dört çeyrekle ifade edilebileceği yeni bir fikir önerilmektedir.

İkinci bölüm, tasavvuf çalışmaları için birçok muhtemel yaklaşımı tanıtmaya çalışmaktadır. Tasavvufun felsefî hakikatini ve onun yapay ifadelerini içerir. Hakikat zaman zaman düzyazıda mistik felsefenin bir formu olarak ifade edilebilir. Aynı hakikat başka zamanlarda şiir formunda ifade edilir. Şiire bazen müzik eşlik eder, sonra da danslar. Şimdiye kadarki tasavvuf çalışmaları sadece felsefî yönü vurgulamış ve felsefeden şiire (edebiyat), müziğe ve danslara (ritüeller) doğru bir yelpaze olarak anlaşılması gereken tasavvufun daha kapsayıcı bir resminin çizilmesi ihmal edilmiştir.

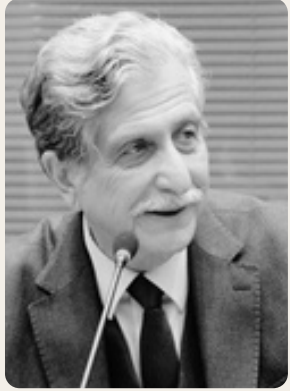
Profesör Tonaga, Kyoto Üniversitesi Asya ve Afrika Saha Çalışmaları Enstitüsünde profesördür. Kyoto Üniversitesi Kenân Rifâî Tasavvuf Araştırmaları Merkezi ve İslâmî Çalışmalar Merkezinin de müdürüdür. Tokyo Üniversitesinden mezundur. Kyoto Üniversitesinde doktorasını tamamlamıştır. Başlıca araştırma konusu, İbn Arabî ve Ekberî ekoldür. Aynı zamanda Orta Doğu Çalışmaları Japonya Derneği'nin de başkanıdır.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

**Bir Yirminci Yüzyıl Mutasavvıfı Kenan Rifâî Büyükaksoy Hakkında Yayınlanan Bir Kitap
ve Türk Entelektüel Kamuoyunda 1951 Yılına Ait Bazı Yansımalar, II**

Bu seminer kapsamında Kenân Rifâî'nin (1867-1950) yakın öğrencileri tarafından kaleme alınan *Kenan Rifâî ve Yirminci Asrın Işığında Müslümanlık* (1951) kitabı hakkında bir grup entelektüelin değerlendirmeleri ele alınacaktır. Eserde gündeme getirilen fikir ve tasvirlerin yorumlanma şekilleri ve yaklaşımları irdelenecektir. Değerlendirmeler, eserin çıktığı tarih itibarıyla Türkiye'de dergâhların sırlanışının 26. yılında, modern Türkiye şartları çerçevesinde bu mutasavvıf şahsiyetin algılanışına dair ipuçları barındırmaktadır. Söz konusu telakkiler, Kenân Rifâî Büyükaksoy'un kültürel ve mânevî ihtiyaçlara cevaben temsil ettiği anlayışın ve hayat tarzının açılmasına katkı sunacaktır.

**Kenan
Gürsoy**

Prof. Dr. Kenan Gürsoy yüksek öğrenimini Fransa'da Rennes ve Paris Sorbonne (Paris IV) Üniversitesinde tamamladı. Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünde göreve başladı. 1979'da Felsefe Doktoru, 1982'de Yardımcı Doçent, 1983'te Sistematiik Felsefe-Mantık alanında Doçent ünvanlarını aldı. 1984 yılı Kasım ayından itibaren ise, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümünde, Felsefe Tarihi Anabilim Dalında Doçent olarak vazifeye başladı; Ocak 1989'da burada Profesör oldu. 1997'den 2009'a kadar Galatasaray Üniversitesi'nde önce İletişim Fakültesinde, sonra Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünde Öğretim Üyesi ve sonrasında 2000-2009 yılları arasında Galatasaray Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanı olarak görev yaptı. 2009-2014 arasında Türkiye Cumhuriyeti'nin Vatikan nezdindeki Büyükelçisi idi. 2015 yılından Haziran 2017'ye kadar İstanbul Aydın Üniversitesi Öğretim Üyesi ve Batı (Garbiyat) Araştırmaları Merkezi Müdürü olarak görev yaptı. Prof. Dr. Kenan Gürsoy, 2013 yılından itibaren Cenân Vakfı Mütevelli Heyet Başkanı olarak görevini yürütmektedir. Çalışmaları daha ziyade Ahlâk Felsefesi, Karşılaştırmalı Dînî Etik, Fenomenoloji, Ekzistans Felsefesi ve Tasavvuf alanlarındadır.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

Na't-i Şeriflerin Tasavvufî Temelleri

Na't-i şerifler, İslâm edebî geleneğinde Hz. Peygamber'e duyulan derin sevgiyi ve onun üstün özelliklerini dile getiren şiirlerdir. Bu derste; başlıca kaynakları Kur'an-ı Kerim ve hadisler olan ve zengin muhtevasında sûfî şairlerin âyet ve hadis yorumlarına geniş yer verilen na'tlerin tasavvufî temelleri ele alınacak; varlık, bilgi ve ahlâk başlıkları altında şairlerin Hz. Muhammed (sav) tasavvurları üzerinde durulacaktır.

Emine
Yeniterzi

Profesör Yeniterzi, Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden 1981'de mezun oldu. Eski Türk Edebiyatı alanında, "Divan Şiirinde Hz. Peygamber'in İsim ve Sıfatları-Esmâ-i Nebî" adlı teziyle yüksek lisansını (1983), "Divan Şiirinde Na't" konulu tezi ile doktorasını (1989) tamamladı. Akademik hayatına 1981-2011 yılları arasında Selçuk Üniversitesinde, 2011-2015 yılları arasında da İstanbul Medeniyet Üniversitesinde devam etti. Halen Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsünde çalışmaktadır. Başlıca çalışma alanları, Klasik Türk şiiri, metin şerhi, dinî-ahlakî-tasavvufî mesneviler, manzum dinî türler ve Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'dir. Dokuz kitabı, bilimsel dergilerde yayımlanmış makaleleri, ulusal ve uluslararası bilimsel toplantılarda sunulmuş bildirileri vardır.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

Sadece ve Daima Hz. Muhammed: Şeyh İbrahim Niasse'nin Nebevî Poetikası

Oludaminni
Ogunnaike

Bu sunumda, Afrika kıtasında günümüzün en popüler tasavvuf hareketi olan Feyzî Ticânîliğinin kurucusu Şeyh İbrahim Niasse'nin (ö. 1975) üç kısa risalesi ve şiirleri incelenerek Şeyh Niasse'nin manevî tekâmülün nebevî poetikası özetlenecektir. Bu poetika, Muhammedî hakikatte kesişen kozmoloji, epistemoloji ve antropolojiden oluşmaktadır ve onun edebî eserlerini ve Ticânî müridlerin manevî, sosyal ve entelektüel hayatlarını şekillendirmekte ve hareketlendirmektedir. Bu araştırma daha önce yapılan Ticânî gelenek ve Mağribî/Batı Afrika tasavvufu çalışmalarına dayanarak nebevî poetikanın “insan” kavramının oluşumundaki etkisini ve Niasse'ninki gibi edebî eserlerin ilim ahlâkı ve modern ‘Batılı’ “insan” kategorisine müdahalesini inceleyerek sonuçlanmaktadır.

Virginia Üniversitesinde Afrika Dinî Düşüncesi alanında doçent olarak görev yapmaktadır. Batı ve Kuzey Afrika tasavvufu ile Yoruba Orişa geleneklerinin entelektüel ve sanatsal boyutları üzerine uzmanlaşmıştır. Doktorasını Harvard Üniversitesi Afrika ve Afrika Kökenli Amerikalı Çalışmalar Bölümü'nde tamamlamış; lisans derecesini, yine aynı üniversiteden, Bilişsel Sinirbilim ve Afrika Çalışmaları alanlarında almıştır. Yayımlanmış eserleri arasında şunlar yer almaktadır: *Derin Bilgi: Tasavvuf ve Ifa'da Bilme Biçimleri*, *İki Batı Afrika Entelektüel Geleneği* (Bu kitap, ASWAD (Dünya Çapında Afrika Diasporası Çalışmaları Derneği) tarafından verilen En İyi İlk Kitap Ödülü'nü kazanmıştır) (2020); *Nebevî Kemâle Na 't: Batı Afrika Methiyeleri ve Örnekleri* (2020), *Bulutlar Kitabı* (2024). Ogunnaike, hâlihazırda tasavvuf şiiri ve poetikasına dair bir podcast ve kitap projesi ile Yoruba mitolojisi üzerine bir kitap üzerinde çalışmaktadır.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

Ahmed İbn Acîbe'nin Düşüncesinde Hz. Muhammed'in Mâneviyâtı

Bu ders, varoluşun tohumu olarak kabul edilen Hz. Muhammed'in mânevî babalığını inceleyecektir. Bu tema, Muhammedî nur ve nebevî rahmet kavramlarını ve bunların nebevî ahlâkî karakterle ilişkisini incelemeye yol açar. İbn Acîbe ayrıca, eğer Rahman'ın bir oğlu olsaydı, o zaman bu yakınlığa en çok hak kazananın Hz. Muhammed olacağını, çünkü onun nurunun varlıkta ilk ortaya çıkan şey olması nedeniyle ezelde Allah'a kulluk / ilk ibadet eden olduğunu açıklar. Nebvî mâneviyata dair daha pek çok konu, İbn Acîbe'nin Kur'an tefsiri üzerinde silinmez bir etki bırakan en etkili iki tasavvuf âlimi Ebu'l-Kâsım el-Kuşeyrî ve Rûzbihân el-Baklî el-Şîrâzî'nin görüşleriyle birlikte ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

Omneya
Ayad

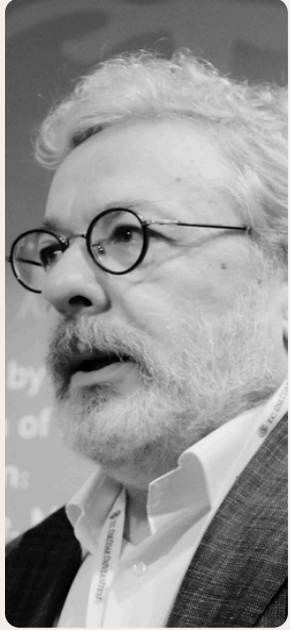
Dr. Öğr. Üyesi Ayad, Kahire'deki Amerikan Üniversitesinde Gazetecilik ve Kitle İletişimi alanında lisans eğitimini tamamladıktan hemen sonra, Ezher Üniversitesinde Sufi Arap ve İslâm Araştırmaları Akademisinde lisans eğitimi gördü. Yüksek lisansını, Kahire Amerikan Üniversitesinde tamamladıktan sonra, İngiltere Exeter Üniversitesinde Arapça ve İslâm Çalışmaları Enstitüsünde doktora başladı. "İbn Ajîbe (d. 1224/1809) ve Kur'an'ın engin uzmanlığı: Fas Sufi Geleneğinde Aşk" konulu tezi ile doktora derecesini aldı. Yüksek lisans eğitimi sırasında Kahire Amerikan Üniversitesinde İslâm Tarihi alanında araştırma görevlisi olarak çalıştı. Ayrıca Exeter Üniversitesindeki Arapça ve İslâm Araştırmaları Enstitüsünde son iki yıl boyunca, araştırma görevlisi olarak görev yaptı ve lisans öğrencileri için Arapça dersleri verdi.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

Bir Ârifi Bir Başka Ârifle Anlamaya Çalışmak: Hz. Mevlânâ Örneği

Bir ârifi başka bir ârifle anlamaya çalışmak bir kutsal yöntemdir. Bir âyeti bir başka âyetle anlamak, Kur'ân'da yer alan bir âyeti “kable men şerea” denilen, İslâm'dan evvel gelmiş meselâ İncil veya Tevrat'ta yer alan bir âyetle anlamaya / anlamlandırmaya çalışmak gibi bir yöntem vardır. Bir âyeti Peygamber Efendimizin bir sözüyle yani sünnetle anlamlandırmaya çalışmak bir yöntemdir. Bir âyeti veya Peygamber Efendimizin bir sözünü bir sahabenin sözüyle anlamlandırmaya çalışmak gibi yöntemlerin izahından sonra bir ârifi bir başka ârifle anlamaya çalışmak şeklinde kullanılan yöntem açıklanacaktır. Buna birbirini şerh etme denilebilir.

Bu mânâda Mevlânâ'yı İbnü'l-Arabî ile anlamaya / anlamlandırmaya çalışmak üzere bir yöntem tatbik edilebilir. Tarih boyunca bu yöneme karşı çıkanlar olmuştur. Meselâ Abdülbâkî Gölpınarlı Ahmed Avni Konuk beyin *Fusus Şerhi* ve *Mesnevî Şerhine* karşı çıkarken ‘İbn Arabîci bakış açısıyla Mevlânâ'yı yorumlamaktadır, alâkası yoktur, iki kişi de ayrı şeyler söylemektedir,’ diyerek onları birbirlerinden ayırmaya çalışmıştır.

Fârâbî, birbirinden ayrı konuştuğu söylenen Eflâtun ve Aristo'nun bile arasını “el-cem beyne re'îye'l-hakemeyn” demek suretiyle iki hakîmin/bilgenin arasını cem' etmek gibi bir yöntem izlemiştir. Ders bu yöntemin takdimi hakkında olacaktır.

**Mahmud Erol
Kılıç**

Prof. Dr. Mahmud Erol Kılıç İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olduktan (1985) sonra Marmara Üniversitesinde İslâm Felsefesi alanında yüksek lisans yaptı (1989), ardından İbn Arabî düşüncesi üzerine doktorasını savundu (1995). İstanbul'daki Türk ve İslâm Eserleri Müzesi'nin başkanlığını (2005-2008) yürüttü ve ardından 2008-2018 yılları arasında İİT Üyesi Ülkeler Parlamentolar Birliği (PUIC, Tahran) Genel Sekreteri, bunu takiben, Endonezya Cumhuriyeti nezdinde Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçisi olarak atandı (2019-2021). Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü öğretim üyesi olan Prof. Kılıç şimdi İslâm İşbirliği Teşkilatının (İİT) kültürel alt kuruluşu olan İslâm Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezinin (IRCICA) Genel Direktörü olarak görev yapmaktadır.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

Gazali'nin Kibir ve Ucub Kitabı

Bu derste tasavvufun en önemli erdemi olan tevazu anlayışını inceleyeceğiz. Araştırmamızı Kur'an ve Hadislere dayandırarak, tevazu ve zıddı olan gurur (kibr/tekebbür) ve kendini beğenmişlik (ucb) üzerine çeşitli klasik İslâmî ahlâkî sözler ve metinlerle ilgileneceğiz. Bu sayede tasavvufun insan benliğine ve onun mükemmelleştirilmesi arayışına dair özgün bakış açısını daha berrak bir şekilde görebileceğiz.

Mohammed
Rustom

Mohammed Rustom, Carleton Üniversitesinde İslâm Düşüncesi ve Küresel Felsefe Profesörü, aynı zamanda Carleton İslâm Araştırmaları Merkezi Müdürüdür. Çalışmaları ondan fazla dile çevrilen ve uluslararası alanda tanınan bir akademisyen olan Profesör Rustom'in araştırmaları İslâm felsefesi, tasavvuf, Kur'an tefsiri ve kültürlerarası felsefe üzerine odaklanmaktadır. Yakınlarda yayınlanan Inrushes of the Heart: The Sufi Philosophy of 'Ayn al-Qudat (Kalbin Akınları: 'Ayn al-Qudat'ın Tasavvuf Felsefesi) ve A Sourcebook in Global Philosophy (Küresel Felsefe Üzerine Bir Kaynak Kitap) başlıklı olanlar da dâhil olmak üzere toplam on üç kitabın yazar, çevirmen ve editörüdür. Profesör Rustom aynı zamanda Equinox Yayınları'nın "Küresel Felsefe" serisinin editörü ve Arap Literatürü Kütüphanesinin Yayın Kurulu üyesidir.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

Feridüddin Attar'ın Şiirlerinde Aşkın Dönüştürücü Potansiyeli

Cyrus
Zargar

Tasavvuf geleneğinde aşkın poetikası genellikle sembolik veya edebî terimlerle, öncelikle mânevî özlemin ve ilâhî birliğin sanatsal bir ifadesi olarak anlaşılır. Ancak bu seminer, sûfî şairlerin –özellikle de Ferîdüddin Attâr'ın– aşk üzerine meditasyonlar aracılığıyla İslâm ilâhiyatı ve felsefî geleneklerle nasıl doğrudan ilişki kurduklarını araştırmaktadır. Yani, aşkın sadece şiirsel veya mistik-etik bir tema olarak değil, daha geniş anlamda İslâm'da ciddi bir teolojik ve felsefî düşünme biçimi olarak nasıl işlev gördüğünü inceler. Her şeyi riske atma isteği ve aklın terk edilmesi gibi temalar, özellikle erken dönem Fars şairi Sanâî tarafından şekillendirilen tasavvufî aşk şiirindeki bir yörüngenin doruk noktasını temsil eden 'Atţâr'ın eserinde güçlü bir şekilde ortaya çıkar. Bu temalar 'Atţâr'ın gazellerinin yanı sıra *Esrâr-nâme* ya da *Sırlar Kitabı*nda da belirgindir; burada aşk bir tür iksir ve âşık da bir anti-kahraman olarak karşımıza çıkar – ki bu kişi genellikle zahit ya da âlimden daha derin bir teolojik kavrayışa sahiptir. 'Atţâr'ın şiirinde uyumsuzluk, hem zamanının mânevî ve ahlâkî krizlerine hem de bunlara yol açan entelektüel koşullara bir yanıt haline gelir.

Central Florida Üniversitesi Felsefe Bölümünde Gazzâlî İslam Araştırmaları Seçkin Profesörü olarak görev yapmaktadır. Zargar'ın araştırma alanları, tasavvuf ile İslâm felsefesi arasındaki metafiziksel, estetik ve etik kesişim noktalarına odaklanmaktadır. En son yayımlanan kitapları arasında Aşk Dini: Attâr'ın Şiirsel İmgeleminde Tasavvuf ve Nefsin Dönüşümü (2024); Kerbelâ Ahlâkı: Mitler, Modernite ve Asâletin Faziletleri (2024); ve Cilalanmış Ayna: İslâm Felsefesi ve Tasavvufta Hikâye Anlatıcılığı ve Fazilet Arayışı (2017) isimli eserleri yer almaktadır. Zargar, hâlihazırda Brill Yayınevi bünyesinde yayınlanan Journal of Sufi Studies ve Islamic Intellectual Traditions dergilerinde yardımcı editörlük görevini yürütmektedir. Ayrıca New York'taki İleri Düzey İslâm Araştırmaları Enstitüsünde Araştırma Bölümü Direktörü olarak görev yapmaktadır.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

Annemarie Schimmel'in Senelik Mektuplarının İslâm Araştırmalarındaki Rolü

Annemarie Schimmel, şüphesiz ki kendi döneminde sahasının en tanınmış temsilcisiydi. İslâm kültürünün her alanda renklerini sadece Almanca konuşulan çevrelerde değil, uluslararası düzeyde, onunla ilgilenen önemli bir kitleye ulaştırdı. İslâm araştırmalarının o dönemde mevcut ve ona dar gelen sınırlarını genişletti; Hindistan, Pakistan onun araştırmalarında önemli bir yere sahip oldu.

Geleneksel tarzda bir akademisyenin İslâm'a yaklaşımının ötesinde, araştırmalarının sadece rasyonel değil, aynı zamanda duygu ve estetik yönüne de ağırlık kazandırdı. Çalışmamızın ana konusu Schimmel'in her sene sonunda meslektaşlarına adeta senelik bir rapor tarzında yazarak yolladığı mektuplarıdır. Bu mektuplarda kendi yaptığı ya da yapılmasına vesile olduğu/teşvik ettiği çalışmalar, katıldığı konferans ve toplantılar, kurduğu ilişkiler, gördüğü ülke ve mekânlar vb. hakkındaki zengin yorum ve ifadeleri, Schimmel'in İslâm ve Tasavvuf araştırmalarındaki rolüne, yaklaşım tarzı ve üslubuna, kendi mâneviyâtına ve sahaya katkılarına dair önemli ipuçları içermektedir.

H. Dilek
Güldütuna

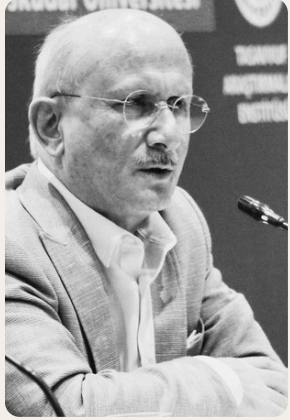
Dr. Öğr. Üyesi Güldütuna, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesinden mezun oldu. Koşuyolu Kalp ve Araştırma Hastanesinde Anesteziyoloji ihtisasını tamamladı. Frankfurt'ta Prof. Fuat Sezgin'in Arap-İslâm Bilimler Tarihi Enstitüsünde üç senelik Arapça eğitimini bitirdi. 2005-2011 yılları arasında Frankfurt Johann Wolfgang Goethe Üniversitesinde İslâm ve Din Bilimleri bölümünde, "Buchstabensymbolik bei Ibn Arabî" (İbn Arabî'de Harf Sembolizmi) adlı teziyle de yüksek lisansını, aynı üniversitenin İslâm Araştırmaları bölümünde "Konstruktionen des weiblichen bei Ken'ân Rifâî: Das weibliche als Spiegel der göttlichen Wirklichkeit" (Kenân Rifâî'de Hakk'ın Aynası Olarak Kadın) isimli teziyle doktorasını tamamladı. Halen, Frankfurt Johann Wolfgang Goethe Üniversitesi'nde ve Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsünde tasavvuf alanında dersler vermektedir. Sembolizm, İbn Arabî'de harf sembolizmi, İslâm tasavvufunda kadının rolü ve sembol olarak dişilik ve erkeklik, İslâm kültürünün düşünce ve bilimler tarihindeki rolü ve batıdaki etkileri gibi konular başlıca ilgi alanlarını teşkil etmektedir.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

Tasavvuf ve Şifâ: Tabib Sûfîlerin Tedâvî Yöntemleri

İslâm'ın mânevî bâtınî yönünü ifade eden tasavvuf yolunda bedenî ve rûhî birtakım hastalıklar için değişik tedavi usulleri geliştirildiği görülmektedir. O yüzden bazı pîrler irşad ehli olmanın yanı sıra tabip olarak da tanınmıştır. Bilindiği gibi asr-ı saâdetde Peygamber Efendimiz hem ilaçlarla hem de duâlar okuyarak (rukye) hastaları tedavi etmiştir. Takip eden dönemlerde tasavvuf ehli bu usulleri tevârüs etmiş, özellikle rukyeden yoğun bir şekilde yararlanmıştır. Bu dersimizde Peygamber Efendimizin tedâvî usullerinden kısaca söz ettikten sonra temel eserler ve tabip sufîler örnek olarak belirtilerek tasavvuf ehlinin uygulamalarına yer verilecektir.

Reşat
Öngören

Profesör Öngören, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ni bitirdi. Aynı üniversitenin Sosyal Bilimler Enstitüsü Tasavvuf Tarihi Bilim Dalı'nda 1990'da Yüksek Lisans'ını, 1996'da da Doktora'sını tamamladı. 1996-2000 yılları arasında Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi'nde (İSAM) tasavvuf araştırmacısı olarak çalıştı. Ocak 2001'de İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne Yardımcı Doçent olarak atandı. Kasım 2001'de Doçent, Kasım 2007'de Profesör oldu. 2004-2005 ve 2005-2006 eğitim-öğretim dönemlerinde Sofya Yüksek İslâm Enstitüsü'nde misafir öğretim üyesi olarak görev yaptı. Sahasıyla ilgili hazırladığı pek çok makale, tebliğ, ansiklopedi maddesi ve kitap bölümleri yayımlanan Reşat Öngören'in Osmanlılar'da Tasavvuf: Anadolu'da Sûfîler, Devlet ve Ulemâ (İstanbul 2000, 2003, 2012, 2016) ile Tarihte Bir Aydın Tarîkatı Zeynîler ([İstanbul 2003], Âlimlerin Gözdesi Bir Tarikat: Zeyniyye, İstanbul 2012) isimli kitapları bulunmaktadır. Ayrıca İSAM tarafından çıkartılan 44+2 cildlik İslâm Ansiklopedisi (DİA) ve Tunus'ta neşredilmekte olan Mevsûatu a'lâmi'l-ulemâi ve'l-udebâi'l-Arabi ve'l-müslimîn isimli Arapça ansiklopedi için maddeler hazırladı. Halen Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsünde öğretim üyesi olarak görevini sürdürmektedir.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

Ağır Kaya Her İki Taraftan Kaldırılır: Siyahî Atlantik'te Tasavvuf, Şifa ve Zikir

Bu sunumda, kurucu Şeyh Mustafa'nın kasidelerinin farklı Afrika kökenli Müslümanlar tarafından kolektif olarak icra edilmesinin nasıl ortak bir bilinci harekete geçirdiğini ve Allah'ı zikretmekle meşgul Batı Afrikalı, adeta vücut bulmuş bir İslâmî bilme geleneğini aktardığını göstereceğim. Zikir, bu anlamda, Allah'a yaklaşıma çalışırken diasporik bilincin (kendini hatırlama) formüle edilmesine yardımcı olan adanmışlık pratiği olarak işlev görmektedir. Güney Carolina eyaletindeki Moncks Corner ve çevresindeki Afrikalı Mustafaviyye Müslümanları arasındaki dinî bağlantıları inceleyerek, Amerika'nın güneyindeki siyahî Müslüman varlığının miraslarını aydınlatmak için siyahî Amerikalı Müslüman tarih ve politikalarının hâkim anlatısını şehirli kuzeyin ötesine taşıyorum. Bununla birlikte, Amerika'nın güneyindeki siyahî Müslümanlar ile Afrikalı Müslümanların sömürgecilik ve ırkçılığı epeyce farklı deneyimledikleri daha geniş bir küresel Güney - özellikle Senegal'i göz önünde bulundurarak - arasında da oldukça canlı ilişkiler ortaya çıkmaktadır. Belirttiğim üzere, Mustafaviyye Tarikatı'nın Müslümanları sadece yaşayanlarla ilişki kurmaya çalışmıyor, aynı zamanda onları ziyaret ederek ve emeklerinin mirasını onurlandırarak vefat eden soylu atalarıyla, özellikle de meşâyih ile ilişki kurmaya çalışıyorlar. Batı Afrika Sufi geleneğinin aktarımı yoluyla kurulan bu ata bağı, Güney Amerika'da ve Batı Afrika'da sığınma yerleri kurmanın ve buralara erişmenin de yolunu açıyor. Bu bağlamda, akrabalıklar ailevî bağlardan ziyade insanların mânevî/dinî bir hatırlama mirası üzerine kurulu derin ve kalıcı bağlar kurmasıyla ilgilidir.

Yousef
Carter

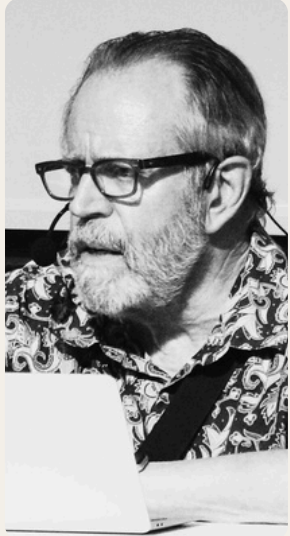
North Carolina Üniversitesi Chapel Hill'de Din Bilimleri alanında yardımcı doçent ve Kenan Rifâî İslam Çalışmaları bursiyeridir. George Mason Üniversitesi bünyesindeki Küresel İslâm Çalışmaları Merkezi tarafından da desteklenen "Siyah Amerikalı Müslüman Enternasyonalizmi Projesi"nin danışma kurulu üyesidir. Ayrıca UNC'de Müslüman Öğrenciler Derneği ve yeni kurulan Siyah Müslüman Kolektifi'nin akademik danışmanlığını yapmaktadır. Carter'in akademik çalışma alanları, Siyah Atlantik'teki Müslüman yaşamı ve ağları üzerine yoğunlaşmakta ve özellikle dinî güçlendirme konularına odaklanmaktadır. Diğer projelerine ek olarak, şu anda Engin Okyanuslar: Mustafaviyye Tarikatinde Allah'ı ve Nefsi Hatırlamak başlıklı bir kitap projesi üzerinde çalışmaktadır. Bu çalışma, Güney Carolina ve Senegal'deki Afrikalı-Amerikalı ve Batı Afrikalı Müslümanlardan oluşan Atlantik ötesi tasavvufî ağın çok merkezli bir etnografisi mâhiyetindedir.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

Hüseyin ibn Mansur el-Hallac'ın *Kitab el-Tavasın*'inde Vahyin Mistik Anlamı

Erken dönem sûfilerinden el-Hüseyin ibn Mansur el-Hallac'ın (ö. 309/922) günümüze ulaşan az sayıdaki eserinden biri olan *Kitabü'l-Tavasın*, 1913 yılında Louis Massignon tarafından ilk defa yayınlandığından beri tartışma konusu olan esrarengiz bir kısa metinler koleksiyonudur. Bu sunumda metnin üslubu ve düzeni (kafiyeli nesirle yazılmış geniş bölümler de dâhil olmak üzere), temaları, sembolleri ve Kur'an'dan alıntılanan metinler incelenecektir. Hallac, bu metinde Hz. Muhammed'in peygamberliğini bildiren vahyin felsefî yorumunu sunar. Hz. Musa'nın Sina Dağı'nda Allah'ın sesiyle karşılaşması ve Hz. Muhammed'in Kur'an'da sûre 53'te anlatılan miracı; göğe yükselişi ve Allah'la görüşmesinin metnin özünü oluşturan en önemli noktalar olduğu belirgindir. En dramatik/dokunaklı bölüm, Hz. Muhammed ve Hz. Musa'nın peygamber olarak mukayesesıyla, yegâne gerçek tektanrıci olduğunu iddia eden İblis'in şaşırtıcı görünümünü içerir. Daha genel olarak, *Tavasın*'in çelişen fikirler üzerine kurulu, mistik gramer retoriğiyle güçlendirilmiş ve yok oluşun/fenânın anlaşılabilir çölü mahiyetindeki bilgi anlatılarıyla örneklendirilmiş bir mistik bilgi teorisi sunan yarı kutsal bir metin olarak tasarlandığına dair deliller sunulacaktır. Hallac sadece Allah'ın meşru bir şekilde "Ben varım" diyebileceğini iddia ettiğine göre, Hallac'ın kendi iddialarının anlamı nedir ve bunlar nasıl okunmalıdır? Bu sunumda ele alınacak konu ve sorulardır.

Carl W. Ernst

Profesör Ernst, 1973'te Stanford Üniversitesinde dinlerin karşılaştırılması üzerine yaptığı çalışma ile tanınmıştır. Doktorasını 1981'de Harvard Üniversitesinden alan Ernst, 1981-1992 yılları arasında Pomona College'da öğretim üyeliği yapmıştır. Çalışmalarında Batı ve Güney Asya'ya odaklanan Ernst'in Arapça, Farsça ve Urduca araştırmaları temel alan basılı yayınları başlıca şu üç alanda toplanmaktadır: İslâmî etütlerde genel ve kritik meseleler, modernite öncesi ve günümüz tasavvufu, Hint-Müslüman kültürü. Ernst 2005 yılında Hz. Muhammed'in Yolunda İslâmiyeti Günümüz Dünyasında Yeniden Düşünmek adlı kitabı ile "DOST İslâm'a Hizmet Ödülü"ne lâyık görülmüş ve eser Türkçeye çevrilmiştir. 2009 yılında Chapel Hill North Carolina Üniversitesi, Din Araştırmaları Bölümü adına TÜRKKAD ile ortaklaşa olarak Ken'an Rifâî İslâm Araştırmaları Kürsüsünün kuruluşunu gerçekleştirmiştir. Tasavvuf üzerine yapmış olduğu çalışmalar, özellikle Hint alt kıtası ve İran kültürü kapsamında, İslâm tasavvufunun edebî, tarihsel ve çağdaş yönlerine odaklanmıştır. UNC Orta Doğu ve İslâm Araştırmaları Merkezi'nin eş direktörü ve Kuzey Carolina Üniversitesi Yayınlarının İslâm Medeniyeti ve Müslüman Çevreler Serisinin Yazı İşleri Müdür Yardımcısıdır.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

Tevhid mânevî şifâdır

Tevhid sevgilinin yüzü suyu hürmetine bütün farklılıkları birlemektir, çünkü yaratan O'dur, yarattığına saygı duyarak yaratmıştır. O halde herkese hürmet etmek her yerde birliği görmek, bir ve beraber olmak bölünmemektir.

**Cemâlnur
Sargut**

Üniversite eğitimini Kimya Mühendisliğinde tamamladıktan sonra kimya öğretmeni olarak görev yapmıştır. Halen, Türk Kadınları Kültür Derneği'nin (TÜRKKAD) İstanbul Şubesi Başkanlığı görevini yürütmektedir. Tasavvuf alanında yurt içi ve yurt dışında çok yönlü çalışmalar yapmaktadır. TÜRKKAD çatısı altında bir çok uluslararası sempozyum, Dost İslâm'a Hizmet Ödülleri ve İslâm araştırmalarına yönelik girişime öncülük etmiştir. North Carolina Üniversitesi (UNC-Chapel Hill) Dinî Etütler Bölümünde (2009) ve Pekin Üniversitesi İleri Beşerî Bilimler Enstitüsünde (2011) "Kenân Rifâî Distinguished Professorship on Islamic Studies" kürsülerinin ve 2015 yılında Kyoto Üniversitesi'nde Kenân Rifâî Tasavvuf Araştırmaları Merkezinin kurulmasını sağlamıştır. Cemalnur Sargut tasavvuf alanına yönelik çalışmaları desteklemek ve üniversitelerde tasavvufun çalışma zeminini artırmak amacıyla 2013 yılında Kerim Eğitim Kültür ve Sağlık Vakfını tesis etmiştir. Bu girişimle birlikte Üsküdar Üniversitesi Kurucu Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan'la güç birliği yaparak, 2014 yılında Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsünü kurmuşlardır. Yayınlanmış 30'a yakın eseri Kur'ân-ı Kerîm üzerine büyük mutasavvıfların yorumlarına dayalı çalışmaları ve Fusûsu'l Hikem şerhleri üzerine yoğunlaşmıştır. İstanbul'da 20 yılı aşkın süredir halka açık Mesnevî ve Fusûsu'l Hikem sohbetleri yapmaktadır. Almanya, Amerika, Hindistan gibi ülkelerde İslâm Tasavvufu alanında düzenli olarak seminerler vermektedir. Halen Üsküdar Üniversitesi Rektör Danışmanı olarak görev yapmakta ve Üsküdar Üniversitesinde dersler vermektedir.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

Klasik İslâm Ahlâk Anlayışında Ahlâk ve Sağlık Etkileşimi

Bu derste, klasik İslâm düşüncesinde ahlâk ve sağlık arasındaki etkileşimi, özellikle Ebû Bekir er-Râzî'nin *et-Tıbb er-Rûhânî* ("Manevî Tıp") adlı eserine odaklanarak inceleyeceğiz. Râzî bu risalesinde öfke, keder veya açgözlülük gibi durumların ruhtaki gerçek hastalıklar olarak anlaşılmasının ve rasyonel yollarla tedavisinin mümkün olduğu dikkate değer bir etik-terapötik yaklaşım geliştirir. Bedensel tıpla bir analogi kurarak, bilgi, öz-düşünüm ve entelektüel disipline dayanan bir mânevî şifa modelinin ana hatlarını çizer. İslâm ilim geleneği içinde Râzî'nin tıbbî antropoloji ve felsefî etik arasında izlediği eşsiz yol incelenecek, günümüz düşüncelerine de uyarlanabilir, etik arınma ve psiko-fiziksel esenlik hali olan insan saadetine dair bütüncül bir anlayışa katkısı anlatılacaktır.

Tuba
Işık

Berlin Humboldt Üniversitesi İslâm İlahiyatı Enstitüsünde İslâmî Eğitim ve Pratik İlahiyat alanında profesör olarak görev yapmaktadır. Araştırma alanları arasında din eğitimi ve pedagojisi, erdem etiği, Müslüman kadınlar ve karşılaştırmalı teoloji yer almaktadır. Işık, Göttingen Georg-August Üniversitesinden uluslararası kamu hukuku ve pedagoji alanında yüksek lisans derecesine ve Paderborn Üniversitesinden doktora derecesine sahip olup, Paderborn ve Roma'da Katolik İlahiyatı eğitimi almıştır. İlâveten, Osnabrück Üniversitesinde ve Bursa ve Ankara İlahiyat Fakültelerinde İslâmî Eğitim alanında ileri düzey tahsil görmüştür. Işık, Almanca kaleme alınmış olan İslâm Din Eğitimi didaktiği üzerine yazılmış ilk ders kitabının (2022) yardımcı editörüdür. Karakter inşâsı konulu monografisi 2022 yılında yayımlanmıştır. Işık'ın editörlüğünü üstlendiği İslâmî-Estetik Eğitim adlı son yayınlanan eserde, çeşitli yazarların estetik deneyim yoluyla öğrenmenin farklı boyutları ele alınmaktadır.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

Tevhidin Tasavvufî Poetikası: Hz. Mevlânâ'nın *Mesnevî-i Mânevî*'sinde Sevgilinin Sembolik Evriminin İzini Sürmek

Bu seminer, Mevlânâ Celâleddin Rûmî'nin *Mesnevî-i Ma'nevî*'sinde tasvir edildiği şekliyle âşık ve mâşuk arasında gelişen ilişkiyi incelemekte ve onların yolculuğunun benliğe bağlı ayrılıktan mistik birliğe doğru mânevî ilerlemeyi nasıl sembolize ettiğini vurgulamaktadır. Âşığın benlik iddiası ("ben") ve sevgilinin ikiliği reddetmesiyle başlayan *Mesnevî*, ruhun benlik-yok oluşuna (fenâ) doğru verdiği mücadeleyi tekrar tekrar dramatize eder. Altı kitaptan seçilen bölümler aracılığıyla - mizahî ve paradoksal alışverişlerden derin alegorilere kadar - bu çalışma, aşkın metaforlarının pedagojik önemini analiz etmek için bir Sufi hermenötüğü kullanmaktadır. Mevlânâ'nın *Mesnevî*'si, şiirsel imgelerin ve sembolik anlatıların nasıl dönüştürücü araçlar olarak hizmet ettiğini göstererek, yalnızca aşkın duygusal yoğunluğunu tasvir etmekle kalmaz, aynı zamanda arayıcıyı varoluşsal tatmin ve ilâhî birliğe doğru yönlendirir. Nihayetinde bu sunum, Mevlânâ'nın şiirinde "Ben" ve "Sen" arasındaki yolun, özsel birliğin gerçekleşmesiyle sonuçlanan incelikli bir ruhanî yörüngeyi yansıttığını ortaya koymaktadır.

**Arzu Eylül
Yalçinkaya**

Arzu Eylül Yalçinkaya, Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü'nde öğretim üyesidir. Araştırmalarında tasavvufun modernite ve sekülerizm ile kesişim noktalarını incelemekte ve geç Osmanlı dönemi tasavvuf hareketlerine odaklanmaktadır. Yüksek lisans tezini "Ken'ân Rifâî'nin (ö. 1950) Matürîdî Söylemleri" üzerine hazırlayan Yalçinkaya, daha sonra Harvard Extension School'da üç yıl boyunca din bilimleri alanında yüksek lisans dersleri aldı. Ken'ân Rifâî'nin Hayatı, Eserleri ve Tasavvufî Düşüncesi'ni incelediği doktora tezi monografi olarak yayımlandı (2020). Halen Harvard Üniversitesi Orta Doğu Çalışmaları Merkezi'nde misafir araştırmacı olarak "Geç Osmanlı İmparatorluğu ile Erken Cumhuriyet Türkiye'si Arasında Sûfî Entelektüellerin Kurucu Köprü Rolü" üzerine doktora sonrası araştırma yapmaktadır. Son zamanlarda 19. yüzyıl Sufi akustik mekânlar üzerine yaptığı çalışmalar, Harvard İlahiyat Fakültesi, Yakın Doğu Dilleri ve Medeniyetleri ve diğer ilgili mekânlarda Sufi müziği ve şiiri üzerine etkinliklere yol açtı. "Hakikatin Peşinde: Celâleddîn-i Rûmî'nin *Mesnevî-i Mânevî*'deki Mutluluk Algısı" başlıklı makalesi ve Ahmed er-Rifâî'nin (ö. 1182) biyografisi üzerine yazdığı kitabı yayım aşamasındadır.

23-27 Temmuz 2025

Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü

İNSAN, TASAVVUFÎ DÜŞÜNCE ve ŞİFÂ II KONFERANS SERİSİ

Sâmiha Ayverdi'nin *Mülâkatlar* Eserindeki Tevhid Anlayışı

Sâmiha Ayverdi'nin *Mülâkatlar* isimli eseri ilk defa 2005 senesinde yayınlanmıştır. Ayverdi kendisini muhtelif vesilelerle 1940'lı yıllarda ziyarete gelen dönemin ileri gelenleri, akademisyen, yazar, asker, öğrenci ve farklı sosyo-ekonomik gruplardan misafirleriyle konuşmalarını görüşmelerin hemen akabinde kaydetmiştir. Ziyaretçilerin çoğunluğu Ayverdi'nin kitaplarını okuduktan sonra yaşadıkları heyecan, aldıkları zevk ve hissettikleri ümidi kendisine anlatırlar. Bir yandan da dönemin yasaklı politikalarına rağmen onun böyle kuvvetle ifade edebildiği roman ve kısa hikâye tarzındaki eserlerinde tasavvufun tevhid anlayışının aktarımına duydukları hayranlığı ifade ederler. "İslâmiyet tevhide ermiş vahdet felsefesinde yaratılışın sırrını gizlemiştir" (2015: 435) diyen Sâmiha Ayverdi mürşidi Ken'ân Rifâî gibi Muhyiddin İbnü'l-Arabî ve Hz. Mevlânâ'nın eserlerinden istifade eder. Kendisini ziyarete gelenlerin bir sorusunu, "Hz. Muhyiddin de 'Hakikat-i tevhid sükûttur' buyurur" şeklinde cevaplar. (2015: 442) Başka bir görüşmede, "Şifâyı dokuya yapılan ihtimamda değil, içe verilen ehemmiyette aramak lâzım." (2015: 448-449) demektedir. Seminerimizde, "Yalnız biz değil, bütün dünya bugün hasta. İnsan vücudu ile dünya arasında fark yok." (2015: 439) diyen Sâmiha Ayverdi'nin bu eserindeki tevhid anlayışı incelenecektir.

F. Cangüzel
Güner
Zülfikar

Dr. Öğr. Üyesi Cangüzel Güner Zülfikar, Ankara Üniversitesi DTCF Genel Türk Tarihi bölümünden mezun oldu. Hacettepe Üniversitesi Tarih Anabilim Dalında "Aziz Mahmud Hüdayî Külliyesi'nin Kuruluşu ve İlk Yüzyılı" başlıklı doktora tezini tamamladı. North Carolina Chapel Hill ve Duke Üniversitelerinde Tasavvuf ve İslâm Medeniyeti konularında dersler vermiştir. UNC-Chapel Hill'de Orta Doğu ve Müslüman Medeniyetleri Araştırma Merkezi'nde başkan yardımcısı olarak çalışmıştır (2006-2010). UNC-Chapel Hill'de Turkish Studies Programını (2009) kurmuş ve Aralık 2013'e dek programın hocalığı görevini sürdürmüştür. Halen Üsküdar Üniversitesi Tasavvuf Araştırmaları Enstitüsü'nde çalışmaktadır.